

Valby 21. februar 2020

Til

Finanstilsynet

Att.: Belal Yassin

Sendt per mail til hoeringer@ftnet.dk; bya@ftnet.dk;

hbj@ftnet.dk

Høring over lovudkast om ÅOP-loftsforliget – ”Opgør med kviklån”

Finanstilsynet har anmodet om Finans og Leasings (herefter F&L) bemærkninger til lovudkast om det politiske forlig om et ÅOP-loft m.v., der blev indgået før jul sidste år.

Det er Finans og Leasings generelle opfattelse,

- At det er godt med et opgør med de meget dyre kviklån med ÅOP'er på i praksis op til 7-800%, i lyset af, at Østre Landsret nåede frem til, at generalklausulen i KAL § 22 om en grænse for en rimelig betaling for et lån ikke kunne anvendes i denne situation.
- Men at indgrebet, grundet markedsføringsbegrænsningerne, de facto indfører et ÅOP-loft på 25%, hvilket er alt for vidtgående i forhold til formålet med at undgå de meget dyre kviklån.
- At forslaget i lyset af dette de facto 25% ÅOP-loft derfor på en meget uheldig måde vil afskære forbrugere fra at få finansieret anskaffelse af mindre forbrugsgoder fx PC til skolebrug, ny vaskemaskine eller en cykel.

Det skyldes, at arbejdet med at stifte et lån – herunder med at overholde forskellige lovkrav om bl.a. udformning af skriftlig aftale med opfyldelse af alle oplysningskrav i kreditaftaleloven, tjek af kundens identitet jf. hvidvaskloven (KYC), opslag i RKI/Debitorregistret, CPR-registret og Skat eller lignende til brug for kreditværdighedsvurdering – er meget omfattende og det samme gælder for små som store lån. Stiftelsesomkostningerne og en rimelig indtjening kan dermed ikke rummes inden for en ÅOP på 25% ved små lån med kort løbetid.

- F&L foreslår derfor, at markedsføringsbegrænsningen fjernes, således at ÅOP-loftet reelt bliver 35 %, som i sammenligning med andre omkringliggende lande uanset dette vil være på et lavt niveau
- Det særlige totalforbud mod reklamer for lån i kombination med spil bør genovervejes i lyset af, at kviklånene, som særligt har markedsført sig i forbindelse med spillereklamer, reelt set

fjernes med ÅOP-loftet på 35%, og at forslaget risikerer at ramme utilsigtet bredt herunder i forhold til sponsering/finansiering af både professionelle sportshold og sportsbegivenheder og også det brede idrætsliv

- At omkostningsloftet på 100% i forhold til hovedstolen ikke bør omfatte krav, der ligger ud over det aftalte dvs. omkostninger i forbindelse med misligholdelse.

Og at omkostningsloftet i øvrigt ikke bør gælde for lån over en vis størrelse fx 50.000 kr. og for lån til både og motorkøretøjer sikret mod pant eller ejendomsforbehold.

- At såvel ÅOP-loftet som omkostningsloftet bør sættes i relation til renteniveauet i samfundet med henblik på at løsningen er fremtidssikret.

--- 000 ---

Nedenfor gennemgås de enkelte dele af lovudkastet mere udførligt.

§ 1 – ændring af lov om forbrugslåneselskaber

Forbrugerbegrebet

Forbrugerkreditdirektivet omfatter alene fysiske personer, men er blevet (over)-implementeret i kreditaftaleloven til også at omfatte juridiske personer. I relation til det politiske forlig om beskyttelse imod meget høje ÅOP-satser, er det vores forståelse, at der alene er fokus på fysiske personer. Vi anmoder derfor om, at det præciseres, at dette lovforslag ikke gælder juridiske personer.

Forslag til ny § 2, nr. 4 – Der er behov for en mere dækkende definition af alle revolverende produkter og ikke blot kassekreditter

Bemærkningerne på side 23 midt nævner, at kassekredit-definitionen også vil omfatte "*... visse former for kontokort...*".

Det er vigtigt, at ikke blot traditionelle kassekreditter, men også andre revolverende kreditfaciliteter såsom kontokort, kreditkort m.v. er omfattet af bestemmelsen. Disse produkter har præcis de samme funktioner og er i direkte konkurrence med hinanden, hvorfor der bør gælde éns spilleregler.

Udgangspunktet for behovet for en definition er jo det problem, der opstår i forhold til opgørelse af omkostningsloftet på 100% ved revolverende produkter, "*... der ikke skal være fuldstændig indfriet inden en på forhånd fastlagt dato*", således som det fremgår af forslaget til § 11b, stk. 2, nr. 2. Dette problem er ikke begrænset til kassekreditter, hvilket vi også forstår anerkendes i lovudkastets bemærkninger på side 23 og på side 33, 3. sidste afsnit der nævner "andre [end kassekreditter] revolverende kreditter".

Det er et relativt teknisk område, hvor det er vigtigt at være opmærksom på de tekniske ændringer, der skete i 2012.

I bilag 1 til Kreditaftaleloven (som blev revideret i 2012 på baggrund af en teknisk revision fra kommissionens side af bilag til forbrugerkreditdirektivet fra 2008) om beregning af ÅOP, fremgår der i pkt. 4, nr. 5 (om supplerende antagelser til brug for beregningen af ÅOP) følgende:

"5) Hvis der er tale om en tidsubegrænset kreditaftale, undtagen en kassekredit, antages det, at:

a) Kreditten er stillet til rådighed for en periode på et år regnet fra datoen for den første udnyttelse af kreditmuligheden, og at den endelige betaling foretaget af forbrugeren indfrier tilgodehavendet i form af kapital, renter og andre eventuelle omkostninger.

b) Kapitalen tilbagebetales af forbrugeren i lige store månedlige betalinger, første gang en måned efter datoen for den første udnyttelse af kreditmuligheden. I tilfælde, hvor kapitalen imidlertid skal betales i sin helhed i form af en enkelt betaling i hver betalingsperiode, skal forbrugeren efterfølgende udnyttelse af kreditmuligheden og tilbagebetalinger af hele kapitalen antages at foregå i en periode på et år. Renter og andre omkostninger pålægges i overensstemmelse med disse udnyttelser af kreditmuligheden og tilbagebetalinger af kapitalen og som fastsat i kreditaftalen.

I dette nr. forstås ved en tidsubegrænset kreditaftale en kreditaftale uden fast løbetid, som omfatter kreditter, som skal tilbagebetales i deres helhed inden eller efter en periode, men som efter tilbagebetaling står til rådighed til fornyet udnyttelse.”

Bemærkningerne fra 2012-loven (Justitsministeriets lovforslag om ændring af kreditaftaleloven) siger herom (vores fremhævning med **fed**):

”Den foreslåede nye antagelse 5 vedrører **tidsubegrænsede kreditaftaler, der ikke er kassekreditter**. Ved en tidsubegrænset kreditaftale forstås en aftale uden fast løbetid, herunder aftaler, hvor kreditten skal tilbagebetales i sin helhed inden for eller efter en bestemt periode, og som herefter kan udnyttes igen. **Omfattet af bestemmelsen er eksempelvis kreditkort og kreditfaciliteter eller andre revolverende kreditter.**”

Det ses her af, at kassekreditter i kreditaftalelovens forstand ikke er præcist sammenfaldende med andre tidsubegrænsede kreditaftaler (kreditkort, kreditfaciliteter og andre revolverende kreditter, som det netop er citeret fra lov-kommentaren i 2012).

Den foreslåede brug af ordet ”kassekredit” i lovudkastet og definitionen heraf, der som nævnt er sammenfaldende med kreditaftalelovens definition, synes dermed for snæver, idet det er vigtigt, at også kreditkort, kontokort og lignende bliver omfattet af undtagelsen i § 11b, stk. 2, nr. 2.

Vi foreslår derfor, at man i lovudkastet i stedet indfører en mere bred definition på de kassekreditter og andre revolverende produkter, til brug for undtagelsen i § 11b, stk. 2, nr. 2 med udgangspunkt i kreditaftalelovens § 27 om tidsubegrænsede kreditaftaler. Det kunne fx ske ved, at man i lovudkastet i stedet for ”kassekredit” bruger ”tidsubegrænset kreditaftale”, så der kommer overensstemmelse mellem sprogbrugen i kreditaftaleloven og lov om forbrugslånsvirksomheder. Der er også behov for lignende præcisering af bemærkningerne til lovforslaget.

§ 11a - ÅOP-loft 35%

Det foreslås, at en forbrugerkreditaftale ikke må have en højere ÅOP end 35%. Som der er nærmere redegjort for nedenfor under lovforslagets § 2, indebærer den foreslåede markedsføringsbegrænsning, at der de facto bliver tale om et ÅOP-loft på 25%, hvilket bedes lagt til grund for de følgende bemærkninger.

Forholdet til generalklausulen i KAL § 22

KAL § 22 nævnes s. 8 nederst, at det med lovudkastet fastslås, at en ÅOP over 35% er urimeligt. Er det dermed så omvendt fastslået, at alle lån med en ÅOP under 35% ikke er urimeligt? Eller kan generalklausulen i KAL § 22 alligevel finde anvendelse?

Det bør klargøres, at dette ikke er tilfældet, og at KAL § 22 altså er sat ud af kraft for lån med ÅOP under 35%, idet man jo med bestemmelsen netop indfører en særregel om, at en forbrugerkreditaftale altid er lovlig, så længe ÅOP ikke er over 35%.

Privatpersoners udlån til andre

F&L støtter, at ÅOP-loftet også kommer til at gælde for privatpersoners udlån til forbrugere ud fra de betragtninger, der er nævnt i lovforslaget. Men det rejser spørgsmålet, om ikke hele

kreditaftaleloven så også bør gælde med de øvrige beskyttelsesregler kreditaftaleloven indeholder i form af reklameregler, oplysningskrav, skriftlighedskrav om aftaleforholdet, fortrydelsesret, adgang til førtidig indfrielse etc.

§ 11a, stk. 1

Det fremgår bl.a. på side 4, at målsætningen med lovforslaget er de særlige kviklån med "renter på flere hundrede procent" og ÅOP på 7-800 procent.

Med 35% ÅOP (og pga. markedsføringsbegrænsningen de facto 25 % ÅOP) er der tale om en meget kraftig begrænsning, som langt overstiger behovet i forhold til de kviklån, der er i fokus og har været afsættet for ønsket om yderligere regulering.

Hvad angår de medlemmer, som F&L repræsenterer, som er omfattet af lovudkastet i form af billån og forbrugslån dels via nettet dels via detailhandlen, er det grundlæggende set vores opfattelse, at man griber ind i et velfungerende marked. Det lave ÅOP-loft vil særligt ramme små/kortvarige lån og vil dermed særligt være et problem for finansieringen af varekøb i detailhandlen. Det vil uvægerligt føre til fald i omsætning i butikkerne med tab af arbejdspladser til følge.

Endvidere kan det føre til, at forbrugerne - tvunget af ÅOP-loftet - vil søge mod større lån og/eller længere løbetid for at holde ÅOP'en under loftet for dermed at gøre lånet muligt. Det vil alt andet lige give en større gældsætning end ellers (selvsagt inden for rammerne af den krævede kreditværdighedsvurdering) og højere samlede kreditomkostninger for den enkelte.

ÅOP er det bedste pejlemærke i en indledende grovsortering af forskellige lånemuligheder, men ÅOP er bestemt ikke den eneste relevante faktor, når man overvejer et lån. Det anerkendes jo indirekte senere i nærværende lovforslag med indførelsen af et omkostningsloft i forhold til et låns samlede omkostninger i lånets samlede løbetid.

For at illustrere det kan man sige, at ÅOP svarer til kiloprisen på rugbrød. Et stort rugbrød kan være billigt anskuet ud fra kilopris, men hvis det skyldes en mængderabat, fordi man køber 2 kilo i forhold til et lille rugbrød på ½ kilo med en lidt højere ÅOP, så vil man så at sige komme til at købe for billigt, hvis man skal smide 1 ½ kilo rugbrød væk, som man ikke når at spise, fordi behovet er et andet. Dette - måske lidt barnlige men dog illustrative eksempel - blot for at anskueliggøre, at løbetid, månedlig betaling og samlede kreditomkostninger er mindst lige så relevante ved valget mellem forskellige typer lån.

Med forslaget vil forbrugeren særligt ved mindre lån reelt set blive tvunget til at optage lån med længere løbetid end ellers og dermed med langt højere samlede omkostninger til følge for at lånet kan holde sig under grænsen på 25%. Vel og mærke uanset at forbrugeren kunne spare en masse omkostninger ved at indfri lånet hurtigere.

Det er ikke ordentlig forbrugerbeskyttelse. Faktisk stik det modsatte!

Der mangler en ordentlig, gennemgribende analyse i lovforslaget af de nævnte mekanismer sat op i forhold til markedssituationen.

I det mindste bør dette føre til, at markedsføringsbegrænsningen i lovens § 2, § 11a, fjernes eller ændres fundamentalt, således at der ikke skabes en situation, hvor ÅOP-loftet reelt er 25%. Dette beskrives nærmere nedenfor. Her skal det blot understreges, at der i forhold til finansiering af mindre lån er meget stor forskel på om ÅOP-loftet er 25 eller 35%. Der bør skabes sikkerhed for, at loftet reelt set i det mindste ikke bliver lavere end 35%.

Der er behov for en indeksering af ÅOP-loftet i forhold til renteniveauet i samfundet

Det fremgår på side 24 midt, at ÅOP-loftet ikke foreslås indekseres i forhold til renteniveauet i samfundet. Der fremgår mærkværdigvis ingen nærmere overvejelser herom.

Hvis renteniveauet falder (de vil de fleste nok tænke er umuligt, men det mente mange jo også, før vi så de nuværende negative renter) eller stiger med fx 5 %-point er det efter F&L's opfattelse helt evident, at ÅOP-loftet også må følge med ned eller op.

Vi anmoder på det kraftigste om, at der bliver tilføjet en mekanisme i lovforslaget herom allerede nu. Det bør ikke overlades til senere regulering, som erfaringsmæssigt vil komme for sent.

Præcisering af tidspunktet for beregning af ÅOP i forhold til loftet på 35%

Vi foreslår, at det i § 11a, stk. 1, 2. sætning tilføjes *"beregnet på tidspunktet for indgåelse af kreditten"*, således som det også fremgår af KAL § 8, stk. 2, nr. 7. Det er helt centralt at udrydde enhver tvivl om, på hvilket tidspunkt ÅOP skal opgøres i forhold til loftet. Det er relevant, fordi der kan være forskel på ÅOP'en afhængig af, om den er opgjort til brug for en reklame i forhold til i den konkrete kontrakt.

ÅOP-loftet ved revolverende produkter skal baseres på 100 %'s udnyttelse

Ved revolverende produkter bedes det præciseret i bemærkningerne, at ÅOP opgøres ud fra en 100%'s udnyttelse af kreditten, idet det ifølge gældende danske bekendtgørelse om bankers prisoplysninger fremgår, at ÅOP skal opgøres ud fra 25, 50 og 100 pct.'s udnyttelse. Eventuelt tvivl herom i forhold til ÅOP-loftet bør undgås.

§ 11a, stk. 2 – undtagelsesområder bør udvides

Lån med sikkerhed i fast ejendom foreslås undtaget for ÅOP-loftet. Lovudkastets bemærkninger på side 8 5. afsnit nævner som begrundelse for denne undtagelse, at der typisk er en *"lavere rente end usikrede kreditaftaler, fordi det ikke er nødvendigt at indregne en risikopræmie til at dække tab på misligholdte kreditaftaler, der ikke kan inddrives."*

Samme argumentation gælder fuldt ud ved andre lån sikret mod pant eller ejendomsforbehold

Andre lån til erhvervelse af større formuegoder med pant eller ejendomsforbehold i selve aktivet fx motorkøretøjer og både bør derfor også undtages. Ellers vil der ske forskelsbehandling, om man benytter friværdi i fast ejendom eller selve aktivet som sikkerhedsgrundlag. Og man vil komme i den mærkelige situation, at et båd- eller billån sikret ved pant i fast ejendom (friværdi i fast ejendom) er undtaget, mens et lån sikret i selve aktivet er omfattet. Hvorfor skulle der være den forskel? Emnet er berørt side 28, 2. afsnit uden nogen nærmere begrundelse for resultatet.

Der er ikke behov for nogen beskyttelse af kunden i disse situationer, da ÅOP typisk er meget lavere end 35%.

Om et lån er "sikret" med pant eller ejendomsforbehold bør i øvrigt ikke være afgørende. Ved indgåelse af låneaftaler i trepartsforhold er kreditgiver qua kreditaftalelovens kapitel 4 om forbud mod underpant i kreditkøb tvunget til at benytte ejendomsforbehold. Pant og ejendomsforbehold bør derfor ligestilles. Ved biler skal ejendomsforbeholdet ligesom ved pant tinglyses, og der er et udbetalingskrav på 20% som en gyldighedsbetingelse for alle køb med ejendomsforbehold.

§ 11a, stk. 6

Det fremgår af de almindelige bemærkninger på side 11 øverst, at fysiske og juridiske personer (herunder altså også erhvervsdrivende), der ikke er en forbrugslånevirksomhed, ikke er underlagt en pligt til at foretage en kreditværdighedsvurdering ved aftalens indgåelse.

Det er efter F&L's opfattelse ikke korrekt, da kreditaftaleloven jf. § 1, stk. 1 finder anvendelse på alle kreditaftaler, der indgås af en kreditgiver som led i udøvelsen af sin erhvervsmæssige virksomhed jf. definitionen i KAL § 4, nr. 2. Det gælder os bekendt uanset, at den erhvervsdrivende ikke udbyder kreditter i et sådant omfang, at vedkommende er forpligtet til at opnå licens hos Finanstilsynet som forbrugslåneselskab

Vi beder venligst om, at det bliver rettet, således at lovforslaget ikke forvirrer om gældende ret.

§ 11b – omkostningsloft 100%

Der foreslås et omkostningsloft på 100% af lånets hovedstol. Vi har forståelse for intentionerne med forslaget i forhold til mindre lån for at dæmme op for at en långiver ellers udbyder lån med en ÅOP på eller tæt ved grænsen på de 35% med en meget lang løbetid.

Imidlertid har vi ikke forståelse for, at loftet skal omfatte de omkostninger, der måtte løbe på i tilfælde af låntagers misligholdelse.

Det bør lægges til grund for udformning af omkostningsloftet, at kreditgiver foretager en ordentlig kreditværdighedsvurdering. For der er allerede regler herom og effektive sanktioner - i sidste ende tab af "licens to operate" - hvis det ikke er tilfældet som senest gennemført i Lov om forbrugslåneselskaber, som kviklånefirmaerne er underlagt pr. 1. jan. 2020.

Det være sagt for at understrege, at det ikke er nødvendigt, at omkostningsloftet skærmer imod dårligt kredithåndværk. F&L's medlemmer foretager en grundig og effektiv kreditværdighedsvurdering ud fra de oplysninger, der er tilgængelige fx Eskatdata, KreditStatus (Experians positive kreditoplysningssystem), RKI/Debitorregistret, Cpr m.v. sammenholdt med økonomiske oplysninger fra kunden. Det overses mange gange i debatten, at misligholdelse af lån i de allerfleste tilfælde ikke skyldes en oprindelig dårlig kreditværdighedsvurdering men derimod efterfølgende uheldige omstændigheder så som sygdom, skilsmisse, arbejdsløshed eller andet, som ingen - heller ikke kreditgiver - er herre over eller kan forudsige

Faktum er derfor, at kreditgiver på ingen måde kan klandres for, eller overskue omfanget af, de omkostninger, der kan løbe på lånet som følge af misligholdelse. Det afhænger bl.a. af, hvor længe misligholdelsen varer og dermed rentetilskrivningen i denne uvisse periode.

Omkostningsloftet vil føre til, at når loftet i forbindelse med misligholdelse er nået, har kreditor ikke krav på yderligere mora-rente. Og et meget væsentligt incitament for debitor til at tilbagebetale gælden bortfalder dermed.

Det vil modvirke en ordentlig kreditkultur og betalingsmoral.

Ingen kan vel heller forestille sig eller forsvare, at gæld til det offentlige ikke skulle forrentes, indtil gælden er betalt.

Forslaget vil betyde endnu et skred i forhold til den i forvejen ret dårlige betalingskultur, der hersker i Danmark, hvilket også kan få negativ betydning i forhold til offentlige krav henset til de enorme skyldige udeståender hos SKAT og dermed give yderligere dræn i statskassen.

Det vil også have uheldig indvirkning på muligheden for at hjælpe låntager i vanskelige situationer med startende betalingsproblemer. Kreditgiver vil fx have vanskeligt ved at imødekomme ønske om løbetidsforlængelser fra låntager ved midlertidige betalingsproblemer, da det vil betyde øgede samlede omkostninger, som kreditor qua omkostningsloftet risikerer at miste retten til. Endvidere er det i strid med princippet i KAL § 16, stk. 3 om opgørelse af ÅOP, hvor det i stk. 3, nr. 2 fremgår, at der ikke skal medregnes:

"andre omkostninger, som forbrugeren skal betale i forbindelse med misligholdelse af en af de forpligtelser, der er fastsat i kreditaftalen"

Det er ikke analyseret i lovforslaget, hvilken betydning det vil have for muligheden for securitisation på baggrund af en låneportefølje, bankers adgang til at frasælge kreditter og virkningen heraf i forhold til kapitalkrav etc.

Hertil kommer, at hvad angår misligholdelsessituationen, er området allerede reguleret ud fra forbrugers interesser i inkassolovgivning og renteloven om grænser for størrelse/antal af rykkergebyrer, mora-rentesatser etc.

Vi opfordrer på denne baggrund derfor til, at bestemmelsen ændres, således at omkostningsloftet alene gælder i forhold til de aftalte forpligtelser, som følge af en normal afvikling af lånet, som kreditgiver kan overskue ved indgåelse af aftalen.

Hvis det fastholdes, at omkostningsloftet skal række ind i misligholdelse, bør der gøres mere ud af bemærkninger om, hvilke udgifter der er med/ikke med i loftet fx omkostninger til udlæg, omkostninger omfattet af småprocessen etc. i forhold til de ret meget få bemærkninger der er på side 33, 1. afsnit. Der savnes også en beskrivelse af, hvad der sker ved forandringer i lånet, novation, låneomlægninger mv. Det bør overvejes at undtage "kreditaftaler, som er resultatet af et forlig indgået for retten" jf. KAL § 3, stk. 1, nr. 4 og "kreditaftaler, ifølge hvilke kreditgiveren og forbrugeren aftaler henstand med betalingen eller aftaler, hvorledes kreditten tilbagebetales jf. KAL § 3, stk. 1, nr. 7 (begge bestemmelser er undtagelser for kreditaftaleloven).

Behov for indeksering

Omkostningsloftet bør, af de grunde, der er nævnt ovenfor i forhold til ÅOP-loftet, også indekseres ud fra det til enhver tid gældende renteniveau i samfundet. Her bør der tages højde for en vis gennemsnitlig løbetid på lån, således at ændringer i renteniveauet ikke blot forskydes 1:1 men ganges op med denne faktor. Hvis fx renteniveauet stiger med 1 pct.-point er det ikke nok at omkostningsloftet stiger til 101 pct., da et lån med en løbetid på fx 10 år vil have øgede fundingomkostninger i alle ti år og ikke blot i år 1.

Dette er også nødvendigt for at sikre, at det fortsat vil være muligt at indgå variabelt forrentede låneaftaler.

Der er behov for undtagelser for omkostningsloftet

Større lån fx over 50.000 kr. bør undtages fra bestemmelsen. Fx lån til større energirenovering af fast ejendom for at opnå mere klimavenlige løsninger, ombygning, nyt køkken eller lignende større anskaffelser.

Det skyldes, at kreditgiver ellers vil blive nødsaget til at gøre lånets samlede løbetid kortere end ellers, for at de samlede omkostninger kan rummes inden for 100 pct.'s loftet. Det vil have den uheldige virkning for kunden, at den månedlige tilbagebetaling bliver højere end ellers. Det vil betyde, at nogle kunder, som ellers ville være kreditværdige til lån med lavere månedlig betaling, ikke vil blive fundet kreditværdige og dermed ikke vil blive tilbudt lånet. For andre kunder, hvor den højere månedlige betaling kan rummes i kreditværdighedsvurdering, vil det betyde, at de kommer til at sidde langt strammere i det.

Det er også nødvendigt for, at låntager kan optage større lån med en lav, overkommelig månedlig ydelse til sanering af eksisterende (dyrere) gæld. Og ligesom ved § 11 a bør lån til motorkøretøjer og både med pant eller ejendomsforbehold i aktivet også undtages, da lån til sådanne større aktiver kan være forbundet med lang løbetid og dermed overstige omkostningsloftet, uanset at nominel

rente og ÅOP typisk er ganske lav.

§ 11 c

Bestemmelsen giver en forbruger ret til at få ændret en kassekredit (eller andet revolverende produkt jf. vores bemærkninger ovenfor til definitionen af kassekredit). Denne anmodning kan jo ske langt senere end stiftelsen af kreditten. Spørgsmålet er derfor, om kreditgiver i disse tilfælde er forpligtet til at foretage en ny kreditværdighedsvurdering ud fra kundens nugældende økonomiske situation, som jo kan adskille sig væsentligt også i negativ retning i forhold til forholdene ved kredittens stiftelse. Dette skal også ses i sammenhæng med, at kunden nu ønsker en kreditaftale med fast afvikling, hvor ÅOP-loftet på 35 % og omkostningsloftet på 100% vil gælde, og hvorfor det dermed kan føre til månedlige betalinger, som overstiger kundens økonomiske formåen. Hvis der er krav om ny kreditværdighedsvurdering, og denne falder negativt ud, har kreditgiver så ret og/eller pligt til at afslå at gennemføre den af kunden ønskede omlægning?

§ 1, nr. 9 – sanktioner

Der er tale om et komplekst og vanskeligt område med store mængder ensartede transaktioner. Overtrædelser vil derfor meget ofte ske gentagne gange indenfor meget kort tid og kan bero på fortolkning af uklare regler. Det er derfor ikke proportionalt, at medarbejdere kan fængsles.

Ligeledes forekommer det uproportionalt, at virksomheder kan miste deres tilladelse – og dermed lukkes – alene på grund af overtrædelse af regler om markedsføring. Vi opfordrer til, at dette bliver gentænkt og håndteret mere afbalanceret.

Endelige bør det fremgå af bemærkningerne, at "grov"/"gentagen" overtrædelse af de nævnte bestemmelser ikke bør omfatte en antal "fejl" udløst af samme forseelse fx som følge af fejl i et IT-system eller andre lignende systemiske fejl.

§ 2 – forslag til markedsføringsloven

§ 11a bør udgå eller ændres markant

Det foreslås, at kreditgiver ikke må markedsføre sine lån, hvis kreditgiver udbyder lån med ÅOP over 25%. Der foreslås så enkelte undtagelser herfor i stk. 3, hvor der særlige steder kan ske markedsføring af lån uanset størrelsen af ÅOP (dog vel begrænset af lovforslagets første del, hvorefter en låneaftale ikke må have en ÅOP større end 35%, uanset at dette ikke fremgår udtrykkeligt).

Vi har ved dialog med Konkurrencestyrelsen, som har udarbejdet denne del af lovforslaget forstået, at en virkning af at benytte undtagelserne i stk. 3 og markedsføre lån med højere ÅOP end 25% er, at så gælder hovedreglen i stk. 1 om, at kreditgiver ikke må markedsføre sine andre lån andre steder.

Det er først og fremmest meget svært at læse ud af lovforslagets ordlyd og bemærkninger.

Hvad værre er, at det efter F&L's opfattelse betyder, at der de facto gennemføres et ÅOP-loft på 25%. Det skyldes, at kreditgiver ikke kan leve med ikke at kunne markedsføre sine lån andre end de i stk. 3 nævnte steder fx på internettet, i reklamer i radio, tv eller lignende i det offentlige rum.

Det betyder dermed også, at undtagelsen i stk. 3 ikke vil få den tiltænkte virkning, men at man vil afholde sig fra at udbyde lån med ÅOP fra 25% op til 35 %, uanset at det i den første del af lovforslaget følger, at lån er tilladt op til 35% ÅOP.

Det er grundlæggende set meget uhensigtsmæssigt og dybt uforståeligt, at man den ene side med lovforslaget rent civilretligt tillader lån med ÅOP op til 35% og på den anden side via en markedsføringsbegrænsning reelt indskrænker det til 25%.

Billedligt talt svarer det til en situation, hvor hovedreglen er en hastighedsgrænse på motorvejen på 110 km/t og undtagelse herfor visse steder på 130 km/t. Men med den virkning, at hvis man har kørt 130 km/t et tilladt sted, skal man stoppe bilen, når der igen kun er tilladt 110 km/t!

Forslaget virker også i strid med generalklausulen i markedsføringslovens § 3 om vildledning, idet en bank ikke har mulighed for alle steder at oplyse korrekt om gældende rentesatser eller størrelse af ÅOP. Det vil forvirre forbrugerne, hvilket er et meget dårligt udgangspunkt for en god kunderelation. Begge parter stilles dermed i en dårlig situation.

Som der er redegjort for ovenfor, er et ÅOP-loft på 35% i sig selv meget indgribende og fjerner umiddelbart alle de kviklån, som forligspartierne har villet ramme. Og mere til. Det taler i sig selv for, at der ikke er behov for en markedsføringsbegrænsning på 25% ÅOP.

På den baggrund undrer det os meget, hvad formålet med at indføre en yderligere markedsføringsbegrænsning, som reelt nedsætter ÅOP-loftet til 25% har været. Endvidere henset til at der samtidig indføres et totalforbud med alle lån uanset størrelsen af ÅOP i sammenhæng med spil, som der har været særligt fokus på i debatten (jf. nærmere herom nedenfor).

Forslaget er i strid med hele tanken bag forbrugerkreditdirektivets art. 4 om forbrugerens mulighed for gennemsigtighed om de priser, der udbydes til brug for kundens mulighed for at foretage prissammenligninger og dermed en effektiv priskonkurrence

Forslaget vil også ramme sammenligningssites fx Mybanker og låneplatforme (formidlere/brokere) fx Lendme og hindre dem i at give et samlet overblik over mulige lån (lån med ÅOP mellem 25 og 35%), hvilket ikke er i forbrugernes interesser.

Vi er i øvrigt ikke bekendt med nogen EU-lande, hvor det er ulovligt at markedsføre sig med lån, som ellers er lovligt, hvad angår størrelsen af ÅOP.

Det taler også for en ændring, at markedsføring fra udlandet af lån med ÅOP op til 35% ikke kan undgås qua e-handelsdirektivet, således som det er beskrevet i forslaget. Hvis forslaget gennemføres, vil det således give udenlandske selskaber en konkurrencefordel, ved at markedsføringsbegrænsningen ikke gælder for deres markedsføring cross border ind i Danmark til skade for danske selskaber. Vi kalder derfor på, at regeringen undlader at gennemføre forslaget i nationalt regi, men i stedet søger de ønskede markedsføringsbegrænsninger gennemført på EU-niveau, således at der sikres lige konkurrencevilkår

Reglerne vil virke konkurrenceforvridende, hvis der er selskaber, som kun er sat i verden for finansiering i butikker. De vil så lovligt kunne reklamere for deres produkter med ÅOP op til 35% på deres hjemmeside og i butikkerne i forbindelse med finansiering af genstande uden at have nogen interesse i at dette negativt påvirker deres mulighed for at reklamere for andre låneprodukter, som de i modsætning til F&L's medlemmer ikke har.

Der synes således ikke at være nogen gode grunde til denne yderligere markedsføringsbegrænsning men derimod en lang række uhensigtsmæssigheder, som beskrevet ovenfor.

Vi opfordrer på den baggrund indtrængende til, at § 11 a udgår, således at der i alle henseender lovligt kan markedsføres lån med ÅOP op til 35%, og der dermed skabes ordentlig sammenhæng til den første del af lovforslaget

Dermed undgår man også en meget kompliceret lovgivning med sondringen mellem stk. 1 og undtagelserne i stk. 3.

Alternativt foreslår F&L, at det i det mindste fastslås, at undtagelserne i stk. 3 kan benyttes med markedsføring af lån med ÅOP op til 35%, uden at hovedreglen i stk. 1 anses for overtrådt, således at man fortsat andre steder, end hvad der er nævnt i stk. 3, kan markedsføre lån med ÅOP op til 25%. Altså sagt på en anden måde gør undtagelsen i stk. 3 til en "ægte" undtagelse.

§ 11a, stk. 2

Hvis § 11 a uanset bemærkningerne ovenfor fastholdes, bør stk. 2 i det mindste undtage lån til både og motorkøretøjer sikret ved pant eller ejendomsforbehold og andre lån større end 50.000 kr. af det grunde der er nævnt ovenfor under kommentaren til § 11a, stk. 2.

§ 11a, stk. 3

Det bør præciseres i bemærkningerne, at begrebet "system til brug for fjernsalg" også omfatter;

- bankens samarbejde med en låneplatform, hvor låneplatformens "frontend" via en API-forbindelse er koblet op på bankens fjernsalgssystem, eller
- de tilbudsaviser, som en forretning der afsætter lån for en bank (såkaldte "oprindelige trepartsforhold", eller som det mere præcist er defineret i kreditaftalelovens § 4, stk. 1, nr. 14 "tilknyttet kreditaftale" udsender, da disse reklameaviser er en uundværlig del af det samlede fjernsalgssystem,

Hvorfor disse kanaler dermed er omfattet af stk. 3.

§ 11b – totalforbud mod markedsføring af lån koblet til spil

F&L har grundlæggende sympati for de bagvedliggende hensyn ved totalforbuddet mod markedsføring af lån i forbindelse med markedsføring af spil med henblik på at undgå ludomani m.v. Men særligt ordene "... i forbindelse med..." giver store afgrænsningsvanskeligheder som beskrevet nærmere nedenfor.

Det fremgår af bemærkningerne på side 44, 4. afsnit, at formålet med bestemmelsen er, at *"begrænse den intensive markedsføring af forbrugerkreditaftaler med høje omkostninger, som i dag finder sted"*.

Hertil bemærker F&L først og fremmest, at med et ÅOP-loft på 35% vil kviklåneene med de meget høje omkostninger, som vi har set dem hidtil, blive fjernet fra jordens overflade, og spørgsmålet er derfor, om der herefter er behov for det foreslåede forbud mod sammenblanding af reklamer for lån og spil. Det fremgår yderligere, at formålet er at undgå, at forbrugere bliver fanget i "gældsspiraler". Men det sikres allerede via kravene til en ordentlig kreditværdighedsvurdering samt krav om produktgodkendelse, som gælder for såvel banker som forbrugslåneselskaber. I den sammenhæng ville det være mere effektivt at give kreditgivere adgang til Ludomani-registret (ROFUS), således at oplysninger herom kan indgå i kreditværdighedsvurderingen selvsagt med låneansøgers udtrykkelige samtykke. Vi opfordrer hermed til, at dette forslag overvejes nærmere i samarbejde med Spillemyndigheden.

Uheldige virkninger i forhold til sponsorater af professionel sport og almen idræt

Da forbuddet også forbyder generel branding af en bank, der sponsorerer en bestemt sportsbegivenhed eller et bestemt hold, i en reklameblok i forbindelse med en sportskamp, er det vores opfattelse, at indgrebet rammer alt for bredt og kan få en meget uheldig indvirkning i forhold til finansielle virksomheders sportssponsorater og dermed finansieringen af idrætten.

Bemærkninger herom på side 44, første afsnit de to sidste sætninger giver dog stor anledning til tvivl.

Hvis fx en bank sponserer et hold og holdet har bankens logo på spillertrøjen, på bander rundt om en spillebane eller lignende og en kamp transmitteres i tv, er det så i strid med forbuddet i bestemmelsen, hvis der i en reklameblok i pausen i kampen indgår en spillereklame, uanset at der ingen kommerciel sammenhæng er til bankens logo? Hvis svaret er bekræftende, er det meget vanskeligt at se, hvorledes banker i fremtiden reelt set kan sponsorere professionelle sportsbegivenheder, vel og mærke hvis banken vil opnå en reklamemæssig værdig heraf.

Forhold, som er uden for bankers kontrol, bør ikke være omfattet

Der er her ud over andre mere praktiske/tekniske forhold, som gør det ekstremt uoverskueligt og vanskeligt for en bank at undgå at overtræde forbuddet, som følgende eksempler illustrerer:

- Eksempel 1: En bruger besøger en hjemmeside (f.eks. bt.dk), som benytter sig af flere annoncenetværk på deres site. Dvs. at annoncen, som brugeren ser i toppen af hjemmesiden, kan være leveret af et andet netværk end annoncen, brugeren ser i bunden af hjemmesiden. Da begge netværk kan benytte sig af målrettet annoncering, kan netværkene vurdere at en bruger, der tidligere har besøgt hjemmesider, passer demografisk som både en låne- og bettingkunde. På topannoncen kan man herefter få vist en lånereklame fra netværk 1 samt en bettingreklame i bunden af siden fra netværk 2. Der er ikke nogen samkørsel af data netværkene imellem, så i praksis kan det ikke lade sig gøre for banken at styre, hvilke annoncer, der vises samtidigt.

Det svarer lidt til, at man skal kunne koordinere hvilke billboard-annoncer, der må vises samtidig, når man som privatperson har udsyn til mere end ét billboard (som jo sagtens kan ejes af forskellige virksomheder)

- Eksempel 2: Facebook anvender i stor stil kontekstuel samt adfærdsbaseret annoncering, både overfor kunder som f.eks. har liket specifikke brands, men også overfor "look alike audiences" (dvs. en målgruppe der har samme adfærd som en kundetype, man kender i forvejen), som vurderes at konvertere bedre end et tilfældigt publikum. Dermed kan Facebooks algoritme vise annoncer grundet brugerens direkte adfærd.

Hvis brugeren besøger hjemmesider dels for banker/lån dels for spil, vil det kunne ske, at brugeren vil få vist to annoncer for disse emner i samme skærmbillede. Det kan også være at brugerens profil demografisk ligner andre profiler, som har liket eller købt bankydelser og spillet, hvorfor Facebook vurderer, at det vil være formålstjenligt at vise brugeren netop disse annoncer. Det er ikke muligt i Facebooks annonceringsværktøj (Facebook Ads Manager) at fravælge at blive vist sammen med andre specifikke annoncører, så banken kan som annoncør ikke styre, hvad der bliver vist på de øvrige placeringer.

Man kan vælge, at man ikke vil vises sammen med stødende, politisk, seksuelt eller religiøst indhold, men den anden mulighed findes ikke, og vi tvivler på at dansk lovgivning vil få Facebook til at udvikle det.

I det lys bør det overvejes, om ikke det er mere rigtigt og lettere at forbyde markedsføring for spil.

Hvis forslaget fastholdes, bør det i det mindste beskrives, at banken ikke bliver ansvarlig for ovennævnte eksempler og lignende tilfælde, hvor banken rent fysisk/faktisk ikke har nogen mulighed for at undgå sammenblanding af sit brand eller sin forbrugslånsvirksomhed og spil.

§ 4 – ikrafttræden

Der er brug for mere tid til implementering grundet de meget væsentlige forretningsmæssige og IT-mæssige omstillinger, der er behov for herunder i lyset af, at sanktioner ved overtrædelser kan være meget omfattende.

Endvidere bryder markedsføringsbegrænsningerne ind i allerede indgåede aftaler med reklamebureauer, sponsorater af sport/idræt m.v., som skal ændres eller opsiges.

Implementering af lovudkastet kan ikke påbegyndes før lovforslaget er vedtaget i endelig form, hvorefter der vil være ekstremt kort tid til den foreslåede ikrafttræden 1. juli 2020.

Vi anmoder derfor indtrængende om ændret ikrafttræden til 1. jan. 2021.

De administrative omkostninger synes i øvrigt væsentligt undervurderet.

Regulering af pantelånere – bek. nr. 7 af 9. jan. 1969

Det fremgår af ovennævnte bekendtgørelse om pantelånervirksomhed i § 15, at en pantelåner ikke må beregne sig en rente højere end 1,5 % pr. måned.

Området virker noget historisk her i landet. Men uanset dette, kan der dog være anledning til, at man lige tjekker, hvorledes reguleringen hænger sammen med nærværende lovudkast og hensynene heri. Det vil være uheldigt, hvis der findes et smuthul, så kviklåneselskaberne via pantelåner-regelsættet kan omdanne deres forretning på en uønsket måde. I øvrigt bør det afklares, om pantelånere er omfattet af lov om forbrugslåneselskaber, i det omfang de udbyder kreditaftaler omfattet af kreditaftaleloven, og i givet fald om de har indhentet den krævede licens hos Finanstilsynet.

Med venlig hilsen

Christian Brandt

Direktør

Finans og Leasing

Mobil 40382987

chb@finansogleasing.dk